

Az Ormos Imre Éremről

A 4D Tájépítészeti és Kertművészeti Folyóirat e különszámával régi adósságot törlesztünk szakmánk kiválóságai felé. E jubileumi kiadványban gyűjtöttük össze, és mutatjuk be vázlatosan azt a negyvenegy tájépítész-mérnök kollégát, akik kiemelkedő szakmai eredményeik alapján Omos Imre Éremben részesültek az elmúlt 35 évben.

Az Ormos Imre Érmeket a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Tanácsa hozta létre 1988-ban, a Táj- és Kertépítészeti szak megalapításának 25. évfordulója alkalmából, hogy a táj- és kertépítészeti szakterületén az oktatásban, a kutatásban vagy a szakmai gyakorlatban kiemelkedő tevékenységet végző szakembereket kitüntesse.

A névadó Ormos Imre Kossuth-díjas egyetemi tanár, a mezőgazdasági tudományok doktora, a hazai táj- és kertépítészeti iskolateremtő egyénisége volt.

Ormos Imre 1903-ban született, 1926-ban szerzett a Magyar Királyi Kertészeti tanintézetben oklevelet, majd kertésztanár és bölcsészdoktor lett. 1927-1929 között Kemal Atatürk „zöld tanácsadójaként” számos zöldfelület-fejlesztési projektet vezetett Ankarában, így nemzetközi tapasztalattal is rendelkezett. Rerrich 1932-es halálát követően Ormos Imre vette át a kertépítész-oktatás koordinálását, és ő alakította meg 1939-ben a Kertművészeti és Kerttervezési Tanszéket, amely a képzés alapegységévé vált az Intézetben, és amelyre a későbbi tájépítész-oktatás szervezeti struktúrája is épül.

Ormos Imre egyetemi tevékenysége az önálló tájépítészeti képzés kezdeti korszakaként jellemezhető. Az 1939-ben megalapított Kertművészeti és Kerttervezési Tanszéken Ormos Kerttervezési szakszemináriumot szervezett 1943-ban. A magyar tájépítész szakma ezt a momentumot tekinti a szakterületi végzettség első hazai megjelenésének, a Magyar Építész Kamara Táj- és Kertépítészeti Tagozata ezért a legkorábról azokat fogadja tagjai közé és azoknak biztosít tervezési jogosultságot, akik Ormos szakszemináriumának hallgatói voltak.

Ormos kiterjesztette a hagyományos „műkertészi” tevékenységi határait, s a kerttervezés mellett a nagyobb léptékű, tájépítészeti tervezés oktatását is fontosnak tartotta. A Tanszék oktatóinak számát 1952-re 12 főre duzzasztotta, és a klasszikus kertészeti tudományok mellett a táj- és kertépítészeti diszciplínákat erőteljesen fejlesztette. Ebben az időszakban a kelet-európai régióban Budapesten kívül csak Zágrábban lehetett kertépítészeti ismereteket tanulni, de a horvát képzést erős kertészet-orientált szemlélet jellemezte.

1956-ban jelent meg Ormos Imre „A kerttervezés története és gyakorlata” című, azóta több kiadást megért könyve, amelyet generációk tekintettek a tájépítészeti bibliájának.

Ugyancsak Ormos Imre érdeme az önálló kertépítészeti szak létrehozása és indítása is az 1963/64-es tanévben. Az önálló kertépítészeti szak indítása miatt a magyar tájépítész szakma Ormos Imrét szakalapító professzorának tekinti. 2003-ban, születésének 100. évfordulóján az egyetem budai campusán található szoborgalériában helyezte el és avatta fel a Kar vezetése Ormos Imre mellszobrát, a 2003-as évet pedig Ormos emlékévvé nyilvánította.

Ormos Imre 1932-ben kezdett kertművészetet tanítani, 1939-től egészen 1969-es nyugdíjazásáig tanszékvezető, 1948-49-ig a Kertészeti Kar dékánja, 1954-56-ig a Kertészeti Főiskola igazgatója volt. Bár 1969-ben nyugdíjba vonult, szakmai és oktató munkáját 1979-ben bekövetkező haláláig folytatta.

Ormos Imre diszciplinafejlesztő tudományos és oktatói munkássága, máig nagyra értékelt szakírói és nemzetközileg is elismert vezetői és közéleti tevékenysége, valamint példaértékű emberi nagysága tisztelőre alapította a Kar a róla elnevezett díjat.

Álljon itt az Ormos Imre Érem alapításának Egyetemi Tanácsi határozata:

„Ormos Imre Érem

(1) A Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Tanácsa (35/1987/88. IV.5. ET.sz.) a Táj- és Kertépítészeti Szak megalapításának 25 éves évfordulója alkalmából ORMOS IMRE EMLÉKÉRMET alapított. A jogutód Szent István Egyetem Tájépítészeti, -védelmi és -fejlesztési Kar Tanácsa 2000-től ORMOS IMRE ÉREM-re módosította a kitüntetés elnevezését. A jogutód Budapesti Corvinus Egyetem Tájépítészeti Kar Tanácsa 27/2008/2009. K.T. számú határozatával módosította az ORMOS IMRE ÉREM (1988-2000-ig Emlékérem) alapító levelét. Az ORMOS IMRE ÉREM odaítéléséről 2020. december 31-ig a Szent István Egyetem Tájépítészeti és Településtervezési Kar Kari Tanácsa hozott döntést. 2021. február 1-től a Szent István Egyetem Tájépítészeti és Településtervezési Kar jogutódja a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Tájépítészeti Intézet Intézeti Tanácsa dönt az Érem odaítéléséről.

(2) Az Érem alapításának célja, hogy

- a méltó emléket állítson az önálló tájrendezési és kertépítészeti diszciplínák, valamint a Táj- és Kertépítészeti Szak létrehozásának és az ebben több évtizedes munkássággal meghatározó szerepet betöltő Ormos Imre, Kossuth-díjas tanszékvezető egyetemi tanárnak,
- kitüntesse vele azokat a hazai és külföldi szakembereket, akik a tájrendezés és a kertépítészeti terén kimagasló tevékenységet fejtettek ki, illetve akik a szakterület fejlesztéséhez nagymértékben hozzájárultak.

(3) Az Érmeket az Intézet Tanácsa adományozza általában évente egy alkalommal 1 fő számára, amelyet ünnepélyes keretek között nyilvános tanácsulésen az Intézetigazgató ad át. Az Érem adományozására első ízben a Táj- és Kertépítészeti szak megalapításának 25. évfordulója alkalmából 1988. májusában rendezett tudományos ülésen került sor.

(4) Az Érem odaítélésénél az alábbi szempontokat kell fokozott figyelemmel értékelni:

- a szakterületen kiemelkedő oktatási tevékenység tudományos eredmények, illetve szakirodalmi munkásság;
- országos vagy nemzetközileg is elismert több éves tervezői, építési vagy a szakterületen kifejtett más gyakorlati munkásság;
- kiemelkedő szakmai-közéleti tevékenység.

(5) Az Érem adományozására javaslatot tehetnek:

- a Tájépítészeti Intézet tanszékeinek vezetői;
- a szakterületen működő intézmények, vállalatok, gazdálkodó szervezetek vezetői;
- szakmai szervezetek vezetői.

A javaslatokat a Tájépítészeti Intézet Titkárságára kell benyújtani.

(6) Az Érem adományozására beérkezett javaslatokat Előkészítő Bizottság (továbbiakban: Bizottság) értékeli.

Elnöke: a Tájépítészeti Intézet Igazgatója,

Titkára: a Bizottság tagjai közül az Intézetigazgató bízza meg

Tagjai: a Tájépítészeti Intézet tanszékeinek vezetői, tanácskozási joggal meghívást kap az Ormos Imre Alapítvány és a Magyar Építész Kamara Táj- és Kertépítészeti Tagozat egy-egy képviselője.

Az Intézetigazgató a Bizottság javaslatát az Intézet Tanácsa elé terjeszti, amely az adományozásról dönt.

A kitüntetés: Érem és Oklevél

Az Érem bronzból készül, kör alakú, 10 cm átmérőjű. Felső lapján Ormos Imre portréját ábrázolja, és az „Ormos Imre 1903-1979” feliratot tartalmazza. Hátsó lapja „Kimagasló táj- és kertépítészeti tevékenységért” feliratot és a szakmai területre jellemző motívumot tartalmaz. Az Érem tokban kerül átadásra. Az Éremhez tartozik az annak adományozását tanúsító oklevél, amelyet az Intézetigazgató az Éremmel együtt ad át a kitüntetettnek.”

Külön öröm, hogy az Ormos Imre Érem díjazottjainak rövid bemutatását a Tájépítészeti Kar megalapításának 30. évfordulójára készült 4D különszám és poszterkiállítás alkalmával tudjuk bemutatni.

A díjazottaknak szívből gratulálunk.

Fekete Albert